VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych (nr 339)**

z dnia 25 czerwca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 339)

25 czerwca 2014 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Krystyny Skowrońskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– wniosek o podjęcie uchwały – w trybie art. 40 ust. 4 regulaminu Sejmu o wspólnym rozpatrzeniu ustaw:

– rządowego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym (druk nr 2392),

– poselskiego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym (druk nr 1442);

– sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. (druk nr 2445) wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Analizą wykonania w 2013 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w zakresie:

1) części budżetowej 79 – Obsługa długu krajowego,

– dochody i wydatki,

2) części budżetowej 78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego,

– dochody i wydatki,

– program wieloletni,

3) przychodów i rozchodów budżetu państwa;

– „Informację o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2013 roku przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego” (druk nr 2447).

W posiedzeniu udział wzięli: **Dorota Podedworna-Tarnowska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Stanisław Jarosz** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ksenia Angierman-Kozielska, Michał Nowak, Mariusz Pawełczyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Adam Niewęgłowski** – legislator z Biura Legislacyjnego oraz **Kamila Marchewka-Bartkowiak, Urszula Smołkowska, Zofia Szpringer** – przedstawicielki Biura Analiz Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Otwieram posiedzenie Komisji. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje: rozpatrzenie sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r., z druku sejmowego nr 2445, wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Analizą wykonania w 2013 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w zakresie części budżetowej 79 – Obsługa długu krajowego, części budżetowej 78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego, a także przychodów i rozchodów budżetu państwa. Ustaliliśmy, że sprawozdawcą tych części budżetowych będzie pan poseł Jakub Szulc. W porządku jest też rozpatrzenie „Informacji o poręczeniach i gwarancjach udzielonych

w 2013 roku przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego" z druku nr 2447. Tu stanowisko przedstawi minister finansów.

Proponuję także uzupełnienie porządku dziennego o punkt: rozpatrzenie wniosku o podjęcie uchwały – w trybie art. 40 ust. 4 regulaminu Sejmu o wspólnym rozpatrzeniu ustaw: rządowego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym, druk nr 2392, oraz poselskiego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym, druk nr 1442. Chciałabym to uzupełnienie zrealizować jako pierwsze w kolejności, mimo że informacja o porządku posiedzenia do państwa posłów dotarła w innej formule. Czy jest sprzeciw wobec tego, aby porządek przewidywał rozpatrzenie tych trzech zagadnień? Nie ma sprzeciwu, a zatem porządek obrad został przyjęty.

W imieniu Komisji chciałabym przywitać panią Dorotę Podedworną-Tarnowską, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów, wraz z osobami towarzyszącymi. Witamy również dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli, pana Stanisława Jarosza wraz z osobami towarzyszącymi.

Rozpoczynamy od dodanego punktu porządku, od rozpatrzenia uchwały. Chciałabym przypomnieć, że naprawiamy tu uchybienie z dnia wczorajszego. Komisja skierowała do podkomisji stałej do spraw instytucji finansowych dwa projekty. Proponuję ustalenie trybu rozpatrzenia tych projektów, bo takiej formuły wczoraj w skierowaniu nie zawarliśmy. Zgodnie z art. 40 ust. 4 regulaminu Sejmu, w przypadku skierowania do komisji projektów połączonych tematycznie i rozpatrywanych w tym samym postępowaniu komisja może podjąć uchwałę o ich wspólnym rozpatrzeniu. Komisja zatem sporządza wspólne sprawozdanie o tych projektach. Proponuję więc, aby rozpatrzyć te projekty łącznie i przyjąć jedno sprawozdanie Komisji o obu projektach – rządowym, z druku sejmowego nr 2392 oraz poselskim, z druku sejmowego nr 1442. Czy jest sprzeciw? Czy są inne propozycje? Nie widzę. Wobec niezgłoszenia sprzeciwu, stwierdzam, że Komisja podjęła uchwałę o wspólnym rozpatrzeniu projektów: rządowego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym, druk nr 2392 oraz poselskiego projektu ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym, druk nr 1442.

Przystępujemy do rozpatrzenia sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r., z druku sejmowego nr 2445, wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Analizą wykonania w 2013 roku budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w zakresie części budżetowej 79 – Obsługa długu krajowego, części budżetowej 78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego, a także przychodów i rozchodów budżetu państwa. Uprzejmie proszę pana przewodniczącego, posła Jakuba Szulca, o przedstawienie referatu w tych częściach budżetowych.

Poseł Jakub Szulc (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, postaram się sprostać prośbie pani przewodniczącej, skierowanej na początku procedowania nad sprawozdaniem z wykonania budżetu i przedstawić dane, które chcę zaprezentować, w miarę zwięźle. Ewentualnie potem uzupełnię swoja wypowiedź, jeśli będzie taka konieczność i pojawią się pytania ze strony członków Komisji.

Jeżeli pani przewodnicząca i Wysoka Komisja pozwolą, to będę sprawozdawał jednocześnie wszystkie trzy części budżetowe, co jest już tradycją, gdyż są one ze sobą związane, a więc część 78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego, część 79 – Obsługa długu krajowego, a także część 98 – Przychody i rozchody budżetu państwa związane z finansowaniem deficytu budżetowego.

Poczynając od dochodów budżetowych, które zostały wykonane w roku 2013 w części 78 i części 79, a więc w częściach dotyczących obsługi zadłużenia krajowego i zagranicznego, ustawa budżetowa zakładała pierwotnie realizację dochodów na poziomie 1.585.000 tys. zł. Następnie kwota przychodów, w trakcie wrześniowej nowelizacji budżetu, została zwiększona do 2.710.000 tys. zł, a finalne wykonanie wyniosło 3.268.000 tys. zł. Było to 21% więcej niż realizacja planu po zmianach i ponad dwukrotnie więcej niż pierwotnie zapisano w ustawie budżetowej. To przede wszystkim było wynikiem, jak państwo wiecie, że rok 2013 był rokiem sukcesywnych obniżek stóp procentowych w Polsce, w sumie o 1,75%, o 175 punktów bazowych, co skutkowało – także w środowisku wyjątkowo

niskich stóp w strefie euro i na świecie – zwiększonymi premiami realizowanymi przy sprzedaży obligacji. To z kolei miało odzwierciedlenie bezpośrednio w realizacji dochodów budżetowych z tytułu sprzedaży obligacji podczas chociażby ponownego otwierania emisji papierów podczas aukcji przeprowadzanych przez Ministerstwo Finansów.

W porównaniu do roku 2012 dochody, które zostały uzyskane, były dochodami wyższymi o 4%. Natomiast mamy dość dużą dysproporcję, jeśli popatrzymy na realizację tychże dochodów odpowiednio w częściach 78 i 79. W części 78 dochody były kilkukrotnie niższe niż w roku 2012, natomiast w części 79, czyli tej dotyczącej dochodów i wydatków budżetu państwa związanych z obsługą zadłużenia krajowego, odnotowaliśmy wzrost dochodów o 30%. Obniżona realizacja dochodów w 2013 r. z tytułu obsługi zadłużenia zagranicznego w stosunku do roku 2012 była spowodowana przede wszystkim tym, iż nie mieliśmy do czynienia z sytuacją nadzwyczajną, jaka miała miejsce w 2012 r., a mianowicie z całkowitym przedterminowym wykupem wszystkich obligacji, wszystkich zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wobec Klubu Londyńskiego, czyli tzw. obligacji Brady'ego po restrukturyzacji z roku 1994, co skutkowało przychodami w postaci zrealizowanych premii.

Jeśli chodzi o dochody w części budżetowej dotyczącej zadłużenia krajowego, pierwotnie budżet zakładał zrealizowanie dochodów na poziomie 1.529.000 tys. zł, po zmianach 2.651.000 tys. zł, a zrealizowano 3.167.000 tys. zł. Jak państwo widzą, mieliśmy do czynienia ze zmniejszeniem dochodów w przypadku części 78 i istotnym zwiększeniem dochodów w przypadku części 79. W przypadku części 79 znakomita większość, o czym mówiłem, zrealizowanych dochodów to dochody realizowane przy sprzedaży obligacji skarbowych.

Jednocześnie na realizację dochodów w części 79 składały się odsetki od pożyczek udzielanych przez Skarb Państwa różnym podmiotom z sektora finansów publicznych.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa w tych dwóch częściach – 78 i 79, pierwotnie zaplanowane wydatki w ustawie budżetowej były na poziomie 43.512.000 tys. zł. Przy okazji nowelizacji budżetu państwa ta kwota została zmniejszona do 42.700.000 tys. zł. Jak Wysoka Komisja pamięta, kiedy pracowaliśmy nad nowelizacją budżetu, nie zakładaliśmy zwiększenia wydatków budżetowych z tytułu obsługi zadłużenia Skarbu Państwa, mimo że zwiększaliśmy w sposób dość istotny zarówno deficyt budżetowy, jak i potrzeby pożyczkowe netto. W sumie wydatki na obsługę długu publicznego zostały zrealizowane w kwocie 42.460.000 tys. zł, a więc stanowiły 98% ustawy budżetowej w jej pierwotnym brzmieniu, ze stycznia 2013 r., i 99% kwoty zakładanej w nowelizacji budżetu państwa we wrześniu 2013 r.

W części 78 wydatki na obsługę zadłużenia zagranicznego w ustawie budżetowej zaplanowano na 11.385.000 tys. zł. Podczas nowelizacji plan wydatków został zmniejszony o kwotę 1.050.000 tys. zł, do kwoty 10.333.000 tys. zł. Wydatki finalnie zrealizowane na obsługę zadłużenia zagranicznego w 2013 r. opiewały na kwotę 10.119.000 tys. zł.

W przypadku kosztów obsługi zadłużenia zagranicznego, podobnie jak w przypadku kosztów obsługi zadłużenia krajowego, o czym będę mówił za chwilę, znakomita część kosztów, ponad 95%, to koszty związane z wydatkami na wypłatę odsetek i dyskonta od obligacji wyemitowanych na rynkach zagranicznych. W przypadku kosztów zadłużenia zagranicznego także koszty spłaty odsetek od kredytów i pożyczek zaciągniętych w międzynarodowych instytucjach finansowych. W stosunku do roku 2012 koszty obsługi zadłużenia zagranicznego spadły o 1,9%.

Jeśli chodzi o część 79 i koszty obsługi zadłużenia krajowego, wydatki zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na kwotę 32.126.000 tys. zł. Ta kwota została podczas nowelizacji budżetu państwa zwiększona o 245.000 tys. zł, do kwoty 32.371.000 tys. zł. Natomiast zrealizowane wydatki na obsługę zadłużenia krajowego wyniosły 32.340.000 tys. zł. a więc 0,7% powyżej planu ze stycznia 2013 r. i 99,9% planu po nowelizacji ustawy budżetowej.

W części 79 wydatki na obsługę zadłużenia krajowego wzrastają, jednak – jak już powiedziałem – jeżeli zsumujemy część 78 i 79, to suma wydatków poniesionych w 2013 r. na obsługę zadłużenia po nowelizacji została zmniejszona.

Na koszt obsługi zadłużenia krajowego, oprócz tego, o czym mówiłem wcześniej, czyli kosztów obsługi odsetek i dyskonta, miał wpływ wcześniejszy wykup obligacji skarbowych dwuletnich i pięcioletnich o wartości nominalnej 9.200.000 tys. zł, co zwiększyło koszty obsługi zadłużenia o kwotę 648.000 tys. zł. W stosunku do założeń niższa w roku 2013 była realizacja kosztów zadłużenia z tytułu bonów skarbowych. Sukcesywnie przez ostatnie lata nominał wyemitowanych i niewykupionych bonów skarbowych na rynku międzybankowym malał, a w połowie roku 2013 Ministerstwo Finansów zdecydowało się na całkowity wykup wszystkich pozostających, czyli tak naprawdę chodziło o zapadalność bonów skarbowych i brak emisji nowych bonów skarbowych. Jak Wysoka Komisja doskonale wie, są to instrumenty finansowe, które charakteryzują się stosunkowo krótkim, zazwyczaj poniżej jednego roku, czasem życia od momentu emisji do momentu wykupu. Na koniec 2013 r., w związku z tym, zadłużenie Skarbu Państwa z tytułu bonów skarbowych wynosiło zero.

Jeśli chodzi o finansowanie deficytu budżetu państwa, jak Wysoka Komisja sobie przypomina, w nowelizacji ustawy budżetowej w roku 2013 zaplanowaliśmy deficyt budżetowy na poziomie 51.565.000 tys. zł. Finalnie zrealizowano deficyt na poziomie 42.194.000 tys. zł, a więc o blisko 9.000.000 tys. zł mniej niż kwota, na którą opiewała nowelizacja. Bezpośrednio z wartości deficytu budżetu państwa i pozostałych pozycji wynikają potrzeby pożyczkowe netto budżetu państwa. Jak już powiedziałem, deficyt budżetu państwa, jako największa pozycja w planie – 51.565.000 tys. zł, wykonanie to 42.200.000 tys. zł. Wynik budżetu środków europejskich w tym przypadku to nadwyżka środków europejskich, a więc zmniejszenie na kwotę – w planie – 6.150.000 tys. zł, zrealizowano na poziomie 6.250.000 tys. zł. Refundacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu przekazywania składki do OFE – w planie 10.900.000 tys. zł, realizacja – 10,700.000 tys. zł.

Kredyty i pożyczki udzielone przez Skarb Państwa – w planie 12.500. 000 tys. zł, zrealizowano 12.100.000 tys. zł. Wpływy z prywatyzacji do budżetu, a więc też pozycja zwiększająca, dodatnia – zaplanowano 1.454.000 tys. zł, zrealizowano 1.662.000 tys. zł. Zrealizowano ponadto dodatkowe rozchody związane z zarządzaniem płynnością sektora publicznego w kwocie 276.000 tys. zł. To wszystko wpłynęło na całkowitą kwotę potrzeb pożyczkowych państwa netto zrealizowaną w wysokości 57.443.000 tys. zł wobec zakładanych 66.830.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o stronę finansowania potrzeb pożyczkowych netto, tutaj warto zwrócić uwagę na jedno, a mianowicie dość różną od zakładanej realizację finansowania potrzeb pożyczkowych zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym. Po pierwsze mieliśmy do czynienia, inaczej niż w roku 2012, z bardzo istotnym wzrostem pozycji skarbowych papierów wartościowych w przypadku instytucji bankowych. W planie zakładano, że instytucje bankowe nabędą obligacji na kwotę 21.300.000 tys. zł. W sumie sektor bankowy sfinansował potrzeby pożyczkowe na kwotę 24.600.000 tys. zł. Wyższa od zakładanej była też realizacja, finansowanie potrzeb pożyczkowych netto przez sektor pozabankowy. Zakładano kwotę 2.700.000 tys. zł, a zrealizowano 12.800.000 tys. zł. Zdecydowanie niższa od zakładanej była natomiast dynamika przyrostu instrumentów dłużnych RP na portfelach inwestorów zagranicznych. Zamiast 10.000.000 tys. zł przyrostu został zrealizowany przyrost w wysokości 3.247.000 tys. zł.

Nie będę już szczegółowo mówił o wszystkich obrotach związanych z potrzebami pożyczkowymi, z przychodami i rozchodami związanymi z zabezpieczeniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Natomiast chciałbym jeszcze zwrócić uwagę na dwie kwestie, a mianowicie relację państwowego długu publicznego do Produktu Krajowego Brutto, a więc zobowiązań wynikających z art. 38 i art. 38a ustawy o finansach publicznych, a także traktatu z Maastricht. Otóż, dług Skarbu Państwa na koniec 2013 r. wyniósł 838.025.000 tys. zł. Był o 45.000.000 tys. zł wyższy niż na koniec roku 2012. W relacji do PKB opiewało to na odsetek w wysokości 51,2%. Państwowy dług publiczny na koniec roku 2013 to 882.300.000 tys. zł. W relacji do PKB było to 53,9%. Natomiast dług sektora general government, a więc dług, który sprawozdajemy do Komisji Europejskiej, wyniósł w sumie 934.600. 000 tys. zł i tym samym wyniósł 57,1% PKB. Wysoka Komisja doskonale zdaje sobie sprawę, że największą pozycją zwiększającą relację pomię-

dzy długiem publicznym a długiem sektora general govenment jest KFD, a więc zarówno zadłużenie KFD, jak i nabywanie przez Krajowy Fundusz Drogowy aktywów infrastrukturalnych, bo łącznie jest to kwota przekraczająca 55.000.000 tys. zł.

W odniesieniu do poręczeń, gwarancji i należności Skarbu Państwa, skracając chciałbym powiedzieć wyłącznie o jednej rzeczy. Jeżeli spojrzymy na należności Skarbu Państwa w 2013 r. w zestawieniu do roku 2012, szczególną uwagę zwracają dwie pozycje. O jednej z nich mówię przy każdej okazji, kiedy mam zaszczyt i przyjemność sprawozdawać realizację przychodów i rozchodów budżetu państwa czy też plan budżetu na kolejny rok, a mianowicie pożyczka dla FUS. Tu nie ma niespodzianki, ale warto jest zwrócić uwagę na tę pozycję, bo dynamika przyrostu w roku 2013 w stosunku do 2012 r. wyniosła ponad 60%, a zadłużenie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w Skarbie Państwa zwiększyło się z 18.900.000 tys. zł do 30.900.000 tys. zł, a więc o kwotę 12.000. 000 tys. zł.

Jedna rzecz, która zwraca uwagę w przypadku wszystkich pozycji należności Skarbu Państwa, które rok do roku zwiększyły się o kwotę 19.300.000 tys. zł z dynamiką 27,6%, największa pozycja tutaj to 12.000.000 tys. zł wzrostu pożyczki do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Na uwagę zasługuje także fakt, iż w roku 2013 odnotowaliśmy istotny, prawie pięćdziesięcioprocentowy wzrost należności Skarbu Państwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, co może wskazywać na kłopoty z realizacją tego zobowiązania wobec budżetu państwa przez przedsiębiorców.

Na tym, jeśli pani przewodnicząca pozwoli, skończę. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Dziękuję bardzo panu przewodniczącemu. W trybie, który przyjmowaliśmy na poprzednich posiedzeniach Komisji, chciałabym zaproponować zastosowanie tej samej procedury. Po wystąpieniu przedstawiciela Komisji wyznaczonego do referowania danej części budżetowej wysłuchujemy przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Potem będą pytania państwa posłów i odpowiedzi dysponentów części budżetowej. Jeżeli nie będzie sprzeciwu, taką formułę byśmy przyjęli.

Poprosimy zatem o opinię do tych części budżetu Najwyższej Izby Kontroli. Pan dyrektor Jarosz, bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Stanisław Jarosz:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Chciałbym dokonać krótkiego podsumowania wyników kontroli wykonania budżetu państwa w częściach: 78 – Obsługa zadłużenia zagranicznego, 79 – Obsługa zadłużenia krajowego i 98 – Przychody i rozchody związane z finansowaniem potrzeb pożyczkowych.

Obsługa długu zagranicznego i krajowego. Minister finansów, w naszej ocenie, rzetelnie zaplanował dochody z tego tytułu i wydatki na ten cel. Realizacja planu nie budzi zastrzeżeń. NIK pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania z wykonania planu dochodów i wydatków budżetu państwa w obu częściach. Ocenę tę uzasadniało badanie przeprowadzone na próbie 27% dochodów i 25% wydatków.

Wykonanie budżetu państwa w 2013 r. w części 98, obejmującej przychody i rozchody na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, NIK oceniła również pozytywnie.

Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego wyniosły razem prawie 42.500.000 tys. zł, tj. 99% limitu ustawowego. Przyrost wydatków na obsługę długu w ubiegłym roku wyniósł 400.000 tys. zł, był spowodowany przede wszystkim przyrostem długu zaciągniętego na finansowanie deficytu budżetu państwa oraz refundowanie dla FUS ubytku składek przekazywanych do OFE. Wydatki na obsługę długu stanowiły 13,2% wydatków budżetu państwa. Udział kosztów obsługi długu w całości budżetu państwa od 2008 r. wzrósł o 4,2 punktu procentowego. Przyrost kosztów obsługi długu w tym okresie wyniósł 17.300.000 tys. zł, tj. 69%. Wydatki na obsługę długu poniesiono głównie z tytułu odsetek, dyskonta i premii z tytułu wyemitowanych skarbowych papierów wartościowych oraz obsługi kredytu zaciągniętego przez Polskę w międzynarodowych instytucjach finansowych. Wydatki te stanowiły 96,5% kosztów obsługi długu. Ok. 2,2% wydatków stanowiły koszty poniesione przez ministra finansów w związku z zarządza-

niem wolnymi środkami jednostek sektora finansów publicznych. Wykorzystanie tych środków było korzystne, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, gdyż koszt ich pozyskania wyniósł 2,3% rocznie, podczas gdy koszt emisji obligacji wynosiłby co najmniej 3,1%.

W 2013 r. korzystniej niż zakładano na etapie opracowywania budżetu kształtował się kurs złotego do walut obcych. Większość zaoszczędzonych środków, tj. 900.000 tys. zł, została wykorzystana na rozliczenie przedterminowego odkupu obligacji krajowych i zagranicznych w sumie na kwotę 11.500.000 tys. zł, co zwiększało koszty w 2013 r. o 800.000 tys. zł.

Deficyt. W 2013 r. realizacja budżetu przebiegała w warunkach mniej korzystnych niż założono na etapie opracowywania ustawy budżetowej. Spowolnienie wzrostu gospodarczego skutkowało niższymi dochodami i wzrostem deficytu budżetu państwa. W efekcie nowelizacja ustawy budżetowej zwiększyła planowany deficyt z 35.600.000 tys. zł do 51.600.000 tys. zł. Dla doraźnej potrzeby nowelizacji ustawy budżetowej ustawowo zawieszono obowiązywanie pierwszego progu ostrożnościowego ustalonego w ustawie o finansach publicznych, który służyć miał utrzymywaniu dyscypliny fiskalnej. Bez tej zmiany nastąpiłoby przekroczenie określonej w ustawie dopuszczalnej relacji deficytu budżetu państwa do dochodów.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2013 stosowane były rozwiązania formalnie obniżające wielkość deficytu. Do takich operacji należało finansowanie trwale niezrównoważonego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez udzielanie mu od 2009 r. pożyczek. W rezultacie na koniec 2013 r. ZUS był winien Skarbowi Państwa prawie 31.000.000 tys. zł. Pożyczki takie zostały zaplanowane w kwocie 18.000.000 tys. zł także w 2014 r. Stale zwiększająca się kwota zobowiązań z tego tytułu świadczy, iż pożyczki te zapewniają stałe, bieżące finansowanie FUS i z uwagi na brak możliwości ich spłaty, w naszej ocenie, najprawdopodobniej będą musiały być umorzone, jak w 2003 r. Dlatego zdaniem NIK, ze względu na ich charakter ekonomiczny, bliższy w naszej ocenie dotacji, powinny być wykazane jako wydatki, a nie rozchody budżetu państwa.

Podobny charakter mają transfery związane z refundowaniem dla FUS ubytku składek przekazywanych do otwartych funduszy emerytalnych. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, przepływy te powinny być finansowane z wpływów z prywatyzacji, jednak w 2013 r. przychody z prywatyzacji, po dokonaniu obowiązkowych odpisów w wysokości 1.700.000 tys. zł, umożliwiły pokrycie tylko 15,5% przekazywanej do FUS refundacji. Pozostałe środki w wysokości 9.000.000 tys. zł pochodziły z emisji skarbowych papierów wartościowych, a wykazano je jako ujemne saldo przychodów z prywatyzacji. Mimo, że nie zostały sfinansowane środkami z prywatyzacji, zostały one zaliczone do rozchodów, a nie do wydatków.

Wielkość deficytu została zmniejszona także o 1.000.000 tys. zł w wyniku wpłaty dokonanej przez BGK w maju 2013 r., będącej skutkiem obniżenia o taką kwotę funduszy własnych banku. Miesiąc później minister finansów dokapitalizował BGK, przekazując obligacje Skarbu Państwa o wartości 2.000.000 tys. zł. Dokapitalizowanie banku poprzez przekazanie obligacji nie wiązało się ze zwiększeniem wydatków budżetu państwa. Obie operacje były legalne, jednak spowodowały zdaniem NIK formalne zwiększenie dochodów i w konsekwencji obniżenie deficytu budżetu państwa. Najwyższa Izba Kontroli kwestionuje także termin dokonania tej drugiej operacji. Dofinansowanie BGK było, w naszej ocenie, przedwczesne w stosunku do potrzeb, w związku z tym budżet państwa poniesie wcześniej koszty refinansowania zaciągniętego długu.

Zarządzanie płynnością budżetu państwa przebiegało bez zakłóceń. Zostało to osiągnięte przede wszystkim przez skumulowanie znacznych stanów wolnych środków w latach poprzednich uzyskanych w wyniku emisji skarbowych papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów oraz środków walutowych pozyskanych z Unii Europejskiej. Średni stan wolnych środków w 2013 r. uległ obniżeniu, jednak ciągle kształtował się średnio na wysokim poziomie ok. 24.000.000 tys. zł. Należy zaznaczyć, że utrzymywanie środków odbywa się w warunkach deficytu, co oznacza, że środki te skumulowano, ponosząc jednocześnie koszty obsługi długu. Koszt utrzymywania wolnych środków został oszacowany przez NIK na co najmniej 79.000.000 tys. zł. Zdaniem Izby, Ministerstwo

Finansów powinno określić maksymalny limit wolnych środków tak, aby nie ponosić dodatkowych kosztów ich utrzymania ponad potrzeby.

Dług Skarbu Państwa i dług publiczny. Poziom długu Skarbu Państwa na koniec 2013 r. osiągnął wartość 838.000.000 tys. zł. Przyrost długu Skarbu Państwa wyniósł w ubiegłym roku 44.200.000 tys. zł i był wyższy o 21.400.000 tys. zł niż w roku poprzednim, jednak był niższy niż średni przyrost długu Skarbu Państwa w ostatnich 10 latach, wynoszący 46.600.000 tys. zł, co Najwyższa Izba Kontroli zauważa. Przyrost ten mógłby być w naszej ocenie niższy o 2.000.000 tys. zł, gdyby minister nie dokonał wspomnianego wcześniej przedwczesnego dokapitalizowania BGK.

Państwowy dług publiczny, na który składa się zadłużenie wszystkich jednostek sektora finansów publicznych z wyłączeniem zadłużenia wobec innych jednostek sektora, wyniósł na koniec roku 882.300.000 tys. zł i był wyższy od stanu na koniec roku poprzedniego o 41.800.000 tys. zł. Relacja długu do PKB wzrosła do 53,9% i przekraczałaby pierwszy próg ostrożnościowy, gdyby nie został on uchylony.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na stale rosnącą różnicę między wielkością państwowego długu publicznego a długiem wyliczanym według metodologii unijnej. W 2013 r. różnica ta wyniosła 52.200.000 tys. zł i była ponad 27-krotnie większa niż w 2007 r. Różnica ta jest spowodowana głównie wyłączeniem z sektora finansów publicznych Krajowego Funduszu Drogowego finansującego nakłady na infrastrukturę drogową. Zdaniem NIK, utrzymywanie różnic w metodologii liczenia długu nie ma racjonalnego uzasadnienia, poza tym, że pozwala na pokazanie niższego długu na potrzeby krajowe i odsuwanie w czasie działań sanacyjnych. Niesie natomiast ze sobą ryzyko przekroczenia progu 60%, według metodologii unijnej, w sytuacji, gdyby w sposób niekontrolowany przyrastał dług nieujmowany w państwowym długu publicznym.

Poręczenia i gwarancje. Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza uwag do wykorzystania środków w ramach ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa. W 2013 r. kwota udzielonych gwarancji i poręczeń wyniosła prawie 11.000.000 tys. zł, a łączna kwota potencjalnych niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wzrosła do 104.800.000 tys. zł. Udzielone gwarancje związane były z finansowaniem inwestycji drogowych i kolejowych, wspierały przedsięwzięcia realizowane przez Krajowy Fundusz Drogowy, PKP Polskie Linie Kolejowe SA i PKP Intercity SA. Z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń należności Skarbu Państwa na koniec ubiegłego roku wyniosły 316.000.000 tys. zł i zmniejszyły się one w porównaniu z rokiem 2012 o 45% w wyniku spłat przez wierzycieli i uzasadnionego umorzenia przez ministra finansów.

Dziękuję, pani przewodnicząca. Jak rozumiem, w sprawie poręczeń i gwarancji będzie się jeszcze wypowiadał pan minister.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Dziękuję. Przystępujemy do dyskusji. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pan poseł Kowalczyk, bardzo proszę.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Utwierdziłem się w przekonaniu, że minister finansów w 2013 r. próbował i tego dokonywał, tzn. zamiatał dług pod dywan. Wystąpienie Najwyższej Izby Kontroli tego dowodzi. Jest to niewliczanie do długu Krajowego Funduszu Drogowego. Nie wiedzieć czemu jest to udzielanie pożyczek Funduszowi Ubezpieczeń Społecznych, skoro i tak z roku na rok te pożyczki rosną i są to tak naprawdę dotacje, bo przyjdzie umorzenie i będzie trzeba to wpisać. Identycznie ujemne saldo prywatyzacji, to też już jest wydatek, a nie rozchód, jak to zostało wpisane. Z tego tytułu już przychodów nie będzie.

Rozumiem intencje, chodzi o to, żeby ukryć rzeczywiste warunki, a i tak w 2013 r. nie udało się ukryć wszystkiego, bo mimo różnych sztuczek księgowych i operacji i tak trzeba było zlikwidować próg ostrożnościowy, bo nie dało się do końca roku wytrwać. Zresztą – i tak cały czas twierdzę – konstrukcja budżetu już na początku roku 2013 przewidywała to, była sztuczną konstrukcją, opartą na fałszywych wskaźnikach. Mówiliśmy o tych fałszywych wskaźnikach w trakcie debaty budżetowej. Jeśli można było

dyskutować jeszcze na temat tych wskaźników w sierpniu lub we wrześniu, kiedy rząd konstruuje budżet, to nie można było nie widzieć różnicy między wskaźnikami budżetowymi zaplanowanymi na rok 2013 a rzeczywistością w momencie uchwalania budżetu, czyli w grudniu. Najprościej było zrobić autopoprawkę i dostosować budżet do realnych wskaźników.

Doszliśmy praktycznie do ściany. Kolejny rok będzie formalnym oddechem ze względu na przejęcie środków finansowych z otwartych funduszy emerytalnych, co nie znaczy, że będzie to oddech rzeczywisty, bo gospodarowanie finansami publicznymi jest nadal fatalne. Tempo przyrostu zadłużenia jest ogromne – w ubiegłym roku zadłużenie przyrosło o 44.000.000 tys. zł, choć Najwyższa Izba Kontroli twierdzi, że jeszcze nie jest tak źle, bo średnia z ostatnich lat było większa, więc jest powód do radości, cieszmy się zatem, że tylko 44.000.000 tys. zł, bo jest to poniżej średniej z poprzednich lat.

Mam konkretne pytanie. Ponieważ konstytucja bardzo wyraźnie mówi – a NIK nie ustosunkowała się do tego – że nie można zaciągać pożyczek, udzielać gwarancji i poręczeń, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego Produktu Krajowego Brutto, wobec tego jak należy traktować… Oczywiście ucieczka od długu Krajowego Funduszu Drogowego jest metodą wyprowadzenia z budżetu i z długu Skarbu Państwa, ale jest to też sposób, ale nie ucieka się od poręczeń i gwarancji, bo tak naprawdę poręczenia i gwarancje były głównie na Krajowy Fundusz Drogowy oraz dla PKP, to są dwie główne grupy. Jak w tej sytuacji należy rozumieć, że państwowy dług publiczny – 882.000.000 tys. zł, poręczenia i gwarancje – 104.000.000 tys. zł dają 986.000.000 tys. zł, a 3/5 PKB wynosi 981.000.000 tys. zł? Czy należy rozumieć, że już został złamany próg konstytucyjny 60% PKB z tytułu zadłużenia, poręczeń i gwarancji? Taki mi wychodzi z rachunków. Proszę się ustosunkować do tego pytania. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Pan poseł Żyżyński, bardzo proszę.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Chcę zapytać, ponieważ są pewne niejasności w tabelach dotyczących przychodów i rozchodów oraz mechanizmów finansowania deficytu budżetowego oraz obsługi długu. Otóż mamy tu pewną ciekawostkę – jeśli chodzi o przychody krajowe w 2013 r., w zasadzie okazują się niewiele niższe niż znowelizowana ustawa budżetowa. W tabeli kolumna nr 5, czyli bez uwzględnienia zobowiązań zaciąganych i spłacanych w tym samym roku. Jeżeli weźmiemy ogólnie, to jest 1.153.000 tys. zł, a bez zobowiązań w bieżącym roku mamy 168.849.000 tys. zł. W porównaniu ze znowelizowaną ustawą – 176.477.000 tys. zł. Można powiedzieć, że finansowanie zagraniczne jest stabilne, to jest niewielka różnica. Natomiast z finansowaniem zagranicznym są dosyć dziwne sprawy, które prosiłbym wyjaśnić. Przychody w finansowaniu zagranicznym w 2012 r. było to 79.000.000 tys. zł, w 2013 r., znowelizowana ustawa – 167.000.000 tys. zł, ale wykonanie 111.000.000 tys. zł. W porównaniu z rokiem 2012 wykonanie jest o 40% wyższe. Na obligacjach skarbowych jest wyraźnie mniej. Jaka pozycja jest tutaj taka – prosimy o wyjaśnienie – przepływy związane z rachunkiem walutowym. Otóż te przepływy, w pozostałych przychodach mamy wzrost w porównaniu z 2012 r. o 153%, natomiast w pozycji „przepływy związane z rachunkiem walutowym" mamy wzrost o 65% w zaokrągleniu. Mamy więc dosyć dziwne zjawisko, jeśli chodzi o przychody.

Jeśli chodzi o rozchody z kolei, mamy tu dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego wzrost o 147%. Generalnie rozchody wzrosły o ponad połowę, o 57%. To jest związane oczywiście z ponoszeniem kosztów. Proszę o wyjaśnienie tej kwestii. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Dziękuję panu posłowi. Pan przewodniczący Wiesław Janczyk, bardzo proszę.

Poseł Wiesław Janczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, chciałbym prosić o odniesienie się do tych informacji o przedwczesnym dokapitalizowaniu Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę

2.000.000 tys. zł. Jakie były motywy i jakie jest uzasadnienie do operacji wykonanej w taki sposób?

Chciałbym również prosić o odniesienie się do takiego działania na majątku Skarbu Państwa, które potwierdza relacja wpływów z prywatyzacji, wyższych od planowanych, w sytuacji, kiedy pamiętamy, że były realizowane takie operacje polegające na wyzbywaniu się pakietów akcji przewyższających połowę wartości spółki odzwierciedlonej w akcjach i zostawiania Skarbu Państwa z władzą w spółce już tylko na poziomie statutu, a niewynikającą już z parytetów akcji. Przy takim mechanizmie możemy mieć do czynienia z zakwestionowaniem władzy w spółce, a potem z utratą właściwej wyceny tych aktywów, które posiada właściciel publiczny. Pytanie czy warto zatem realizować takie transakcje po to, żeby zwiększyć dochody budżetu państwa z tego tytułu w sytuacji, kiedy zostawiamy w spółkach ten parametr, który może być podnoszony przez instytucje unijne jako argument za przeszacowaniem wpływów kapitału komercyjnego w tych podmiotach? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Nie widzę innych głosów w dyskusji. Bardzo proszę panią minister o pokierowanie sposobem udzielania odpowiedzi. Bardzo proszę, pani minister Podedworna-Tarnowska.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, chciałabym odnieść się do kilku podniesionych kluczowych kwestii, przede wszystkim do stwierdzenia o zamiataniu pod dywan. Trzeba zdecydowanie powiedzieć, że Ministerstwo Finansów niczego nie ukrywa pod dywanem. Wysoka Komisja doskonale wie, że mamy do czynienia z podwójną sprawozdawczością – po pierwsze, ze sprawozdawczością wynikającą z utrzymania norm ostrożnościowych zapisanych w konstytucji i ustawie o finansach publicznych, po drugie, z koniecznością rozliczania długu według metodologii unijnej dla potrzeb statystycznych, co wynika z wypełnienia przez Polskę kryteriów traktatu z Maastricht oraz pilnowania nieprzekroczenia określonych, wymienionych w tym traktacie kryteriów. Trzeba dodać – i o tym też Wysoka Komisja doskonale wie – że jesteśmy w procedurze tzw. nadmiernego deficytu, w związku z tym prowadzenie tej podwójnej sprawozdawczości jest konieczne.

Co do kwestii pożyczki dla FUS chciałabym wyjaśnić, że te pożyczki są uwzględnione w sprawozdaniu i są elementem długu, w związku z tym nic tutaj nie jest ukrywane, to jest elementem państwowego długu publicznego.

Co do Krajowego Funduszu Drogowego jest on rachunkiem samobilansującym się i nie muszę Wysokiej Komisji przypominać, na co wydawane są pieniądze gromadzone na tym rachunku bankowym prowadzonym przez BGK. Pragnę przypomnieć, że Krajowy Fundusz Drogowy nie jest zabiegiem księgowym, który był zapoczątkowany przez rząd obecnej koalicji, lecz powstał – przypominam – w roku 2005 i wtedy rozpoczął swoją działalność.

Co do prywatyzacji trudno oczekiwać rosnącej skali przychodów w związku z tym, że przychody z prywatyzacji są pochodną wielkości aktywów, które są przeznaczane na tę prywatyzację. W związku z tym, że majątek przeznaczony na potrzeby prywatyzacji się kurczy, prywatyzacja jest przeprowadzana od ponad 20 lat, więc tendencja malejąca przychodów jest rzeczą naturalną.

Jeśli chodzi o kwestię podniesioną w sprawie relacji 3/5 długu wobec PKB, chciałabym podkreślić, że ta relacja nie została przekroczona w związku z tym, że ponad 100.000.000 tys. zł udzielonych poręczeń i gwarancji to nie jest suma, która wchodzi do długu, jest to tzw. kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa. Dla przypomnienia, w roku 2003 z tej kwoty z tytułu wymagalnych zobowiązań było wypłacone 0,0002% od kwoty 100.000.000 tys. zł, a więc łatwo policzyć, że była to kwota niewielka.

Jeśli chodzi o kwestię dokapitalizowania Banku Gospodarstwa Krajowego, to chciałabym podkreślić, że zgodnie z nową strategią przyjętą przez BGK na lata 2014-2017, jednym z celów banku jest umocnienie jego roli jako banku rozwoju poprzez zwielokrotnienie zaangażowania w finansowanie różnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, w tym w ramach programu „Inwestycje polskie", jak również w działalność poręczeniowo-gwarancyjną. Wskazać należy, iż informacja o kształtowaniu się poziomu koncen-

tracji zaangażowania banku w różne przedsięwzięcia ma charakter ex post, co oznacza, że na etapie planowania dokapitalizowania Banku Gospodarstwa Krajowego zakładane było wyższe zaangażowanie samego banku w finansowanie inwestycji. Dlatego też ze względu na konieczność uniknięcia zbyt dużego zaangażowania w dany projekt, ze względu na ominięcie limitów koncentracji zaangażowania w jeden projekt, Ministerstwo Finansów zdecydowało się na dokapitalizowanie BGK, co wynikało również z tego, że złożoność i czas trwania procesów przygotowania finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych pewnych projektów została zrealizowana w terminie późniejszym lub w niższych kwotach niż pierwotnie zakładano, możliwość finansowania długoterminowego transakcji o wysokich wolumenach. Konieczność uniknięcia limitu koncentracji w jedno przedsięwzięcie wymaga posiadania odpowiedniej bazy kapitałowej, która zapewnia jednocześnie spełnienie przez BGK norm ostrożnościowych, które wynikają z przepisów prawa bankowego. Dlatego Ministerstwo Finansów zdecydowało się na dokapitalizowanie już na tym etapie.

To tyle tytułem wstępu. Bardzo proszę, jeśli byłaby zgoda Wysokiej Komisji, o możliwość udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez pana posła Żyżyńskiego przez pana Piotra Marczaka, dyrektora Departamentu Długu Publicznego.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Bardzo proszę. Umówiliśmy się, że pani minister kieruje odpowiedziami w tej części posiedzenia.

Dyrektor Departamentu Długu Publicznego w MF Piotr Marczak:

W nowelizacji ustawy budżetowej wprowadzona została w części finansowania zagranicznego nowa pozycja „Inne rozliczenia", która przyczyniła się do tego, że łącznie przychody i rozchody w finansowaniu zagranicznym znacznie wzrosły, były istotnie większe niż wykonanie w 2012 r. Ten wzrost wynika z jednej operacji, która została dokonana we wrześniu 2013 r., a była związana z decyzją o konsolidacji wszystkich środków walutowych będących w dyspozycji ministra finansów w jednym miejscu, na jednym rachunku, co oznaczało, że środki z innych rachunków wpłynęły na rachunek ministra finansów w NBP. To jest dokładnie odzwierciedlenie tego. Ta kwota było to ok. 7.500.000 tys. zł, były to środki unijne, które zostały skonsolidowane ze środkami walutowymi, którymi zarządza również minister finansów, a które są związane z zarządzaniem długiem. Od września zeszłego roku wszystkie środki napływające z Unii przechodzą poprzez rachunki budżetowe na ten jeden rachunek ministra finansów w NBP. Stąd zarówno po stronie przychodów, jak i po stronie rozchodów te kwoty są znaczne, bo odzwierciedlają znaczną skalę przepływu środków unijnych. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Potrzebę zadania pytania zgłasza jeszcze pan poseł Kowalczyk. Bardzo proszę.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Mam jeszcze raz pytanie dotyczące relacji długu do PKB. Art. 216 ust. 5 Konstytucji RP: „Nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego Produktu Krajowego Brutto". Państwowy dług publiczny, czyli to co jest pożyczone, to 882.000.000 tys. zł, poręczenia i gwarancje – 104.000.000 tys. zł. To jest razem 986.000.000 tys. zł, a 3/5 PKB stanowi 981.000.000 tys. zł. Jest więc przekroczenie o 5.000.000 tys. zł. Czy ja się mylę? Czy nie umiem czytać? Proszę o wyjaśnienie Najwyższą Izbę Kontroli, Biuro Legislacyjne. Nastąpiło tu chyba jakieś nieporozumienie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Bardzo proszę, jeszcze pan poseł Żyżyński.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Dziękuję. W związku z tym chciałem zapytać, jaki generalnie jest udział zagranicznych operacji w ogólnej puli operacji, czyli w stosunku do krajowych operacji? Jest bardzo wysoki. Jest więc zapytanie takie, dyskusyjne jest, na ile jesteśmy blisko czy przekroczyliśmy? Państwo będziecie odpowiadać na pytanie kolegi Kowalczyka. Natomiast nawet

jeżeli jesteśmy poniżej 60%, to istnieje gigantyczne ryzyko zmiany tej kwoty w związku ze zmianami kursowymi, jest ryzyko kursowe. Czy tak duże złożenie naszego długu na karb zagraniczny jest bardzo niebezpieczne w związku z ryzykiem przekroczenia konstytucyjnego limitu 60%? Generalnie jestem przeciwko takim limitom, nieraz o tym mówiłem, ale fakt jest faktem. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Pani poseł Masłowska, proszę bardzo.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):

Czy w ramach poręczeń i gwarancji udzielonych w 2013 r. przez Bank Gospodarstwa Krajowego udzielone były poręczenia i gwarancje dla jakichś przedsięwzięć na terenie Rosji czy Ukrainy? Jeżeli tak, to jaki jest ich los w tej sytuacji politycznej i gospodarczej, jaka tam ma miejsce? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Pani minister, raz jeszcze pani kieruje udzielaniem odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MF Dorota Podedworna-Tarnowska:

Proszę o odpowiedzi na pytania pana posła Kowalczyka i pana posła Żyżyńskiego pana dyrektora Marczaka, a na pytanie pani poseł Masłowskiej odpowie pani dyrektor Szczepanik.

Dyrektor Departamentu Długu Publicznego w MF Piotr Marczak:

Jeżeli chodzi o konstytucyjny zapis, tam jest zwrot „państwowy dług publiczny". Państwowy dług publiczny jest zdefiniowany w ustawie o finansach publicznych i obejmuje dług zdefiniowany, zaciągnięty. Nie obejmuje zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń, dlatego że to są zobowiązania potencjalne i one nie są zaliczane do długu. Zresztą nie tylko w polskiej, ale i unijnej, a w zasadzie we wszystkich metodologiach zobowiązania potencjalne tego typu nie są zaliczane do długu publicznego. Stąd nie można ich dodawać do państwowego długu publicznego.

Państwowy dług publiczny zdefiniowany jest w ustawie o finansach publicznych, jest to w uproszczeniu metodologia krajowa liczenia długu. Ona się różni, jak to było powiedziane, od metodologii unijnej o pięćdziesiąt parę miliardów złotych, w związku z tym w relacji do PKB to też większa kwota. Te dwie metodologie i te dwa systemy liczenia są podawane w miesięcznych i kwartalnych informacjach, Wiszą na stronach internetowych Ministerstwa Finansów, łącznie z rozpisaniem, z czego się składają różnice, punkt po punkcie.

Jeżeli chodzi o dług zagraniczny i ryzyko, że w wyniku osłabienia złotego i przy dużym udziale długu zagranicznego możemy mieć problemy z utrzymaniem się w relacjach określonych w ustawie o finansach publicznych, w relacji długu do PKB bądź wręcz z przekroczeniem limitu konstytucyjnego, to takiego ryzyka nie ma i to wynika z dwóch względów. Przede wszystkim z analizy wrażliwości wynika, że osłabienie złotego o 10% powoduje wzrost relacji długi do PKB o ok. 1,5 punktu procentowego, a nawet lekko poniżej, co oznacza, że żeby zbliżyć się do 60%, musiałoby nastąpić nie tylko osłabienie, ale jakaś katastrofa, np. złoty musiałby się osłabić dwukrotnie.

Jest też dobra informacja, otóż w zeszłym roku udział długu nominowanego w walutach obcych w całym długu Skarbu Państwa istotnie się zmniejszył. Na koniec 2012 r. to było 31,6%, natomiast na koniec 2013 r. ten udział spadł do 30,3%. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Pan poseł Żyżyński się zgłasza, ale przerywamy taką formułę. Czy możemy się umówić, że teraz będzie druga część odpowiedzi na państwa pytania, a potem dopuszczę pana posła do zadania pytania?

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Pani przewodnicząca jest uprzejma.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Wysłuchajmy do końca odpowiedzi na pytania, a potem pan poseł może zechce skonkludować.

Zastępca dyrektora Departamentu Gwarancji i Poręczeń w MF Agnieszka Szczepaniak:
Krótko na pytanie na temat poręczeń i gwarancji udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Udziela je on w ramach wspierania przedsiębiorczości w ramach programu de minimis. Są to poręczenia i gwarancje dla polskich przedsiębiorców, których w 2013 r. udzielił na kwotę 7.000.000 tys. zł, co umożliwiło zaciągnięcie kredytów na kwotę 12.000.000 tys. zł przez ok. 39.000 polskich przedsiębiorców. Te poręczenia i gwarancje nie dotyczą przedsiębiorców zagranicznych, mówiąc ogólnie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Pani poseł Masłowska ad vocem, potem pan poseł Żyżyński w celu dopytania.

Poseł Gabriela Masłowska (PiS):
Czy w tej grupie są polscy przedsiębiorcy, którzy uzyskali takie gwarancje i poręczenia, a prowadzą jakąkolwiek działalność na terenie państw, o których mówiłam, czyli Rosji i Ukrainy? Czy w związku z tym sytuacja polityczna, jaka ma dziś miejsce, stwarza zagrożenie dla tego typu działalności ze wszystkimi tego skutkami?

Zastępca dyrektora Departamentu Gwarancji i Poręczeń w MF Agnieszka Szczepaniak:
W tej chwili nie mamy takich informacji, żeby to stwarzało zagrożenie, ponieważ na kwotę gwarancji udzielonych na 7.000.000 tys. zł wypłaty wyniosły jedynie 10.500 tys. zł, to były cztery wypłaty w ubiegłym roku, więc należy stwierdzić, że nie materializuje się jakiekolwiek ryzyko związane z działalnością tych przedsiębiorców.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Pan poseł Żyżyński, bardzo proszę.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):
Mam jedno pytanie. W pozycji rozchodów zagranicznych mamy taką dziwną kwotę, a mianowicie płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych, które to płatności w 2012 r. wynosiły 7.000 tys. zł, a w 2013 r. 440.000 tys. zł, czyli wzrost o 6000% Co to jest za pozycja? 440.000 tys. zł piechotą nie chodzi. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Na pewno piechotą nie chodzi. Poprosimy panią minister o udzielenie odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MF Dorota Podedworna-Tarnowska:
Dziękuję bardzo. To zwiększenie wynika z większego udziału Polski w EBI i konieczności płacenia wyższej kwoty udziału. Jest to udział w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Stwierdzam, że zakończyliśmy omawianie budżetu w częściach: 78, 79 i 98. Przepraszam, jeszcze pan dyrektor. Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Stanisław Jarosz:
Pani przewodnicząca, było jeszcze pytanie pana przewodniczącego Janczyka dotyczące kwestii przedwczesnego dokapitalizowania BGK. Jeżeli pani przewodnicząca pozwoli…

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Pani minister jeszcze chciała w tej sprawie, a potem pan dyrektor.

Podsekretarz stanu w MF Dorota Podedworna-Tarnowska:
Chciałam tylko powiedzieć, że ja udzieliłam odpowiedzi na to pytanie ze strony Ministerstwa Finansów. Jak rozumiem, pan dyrektor chciał uzupełnić odpowiedź.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):
Pani minister podkreśliła, że było to konieczne w związku z normami koncentracji. Pan dyrektor, proszę.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Stanisław Jarosz:
Wobec tego ja rezygnuję z głosu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Dziękuję. Tym razem stwierdzam już na pewno, że zakończyliśmy omawianie wykonania budżetu w częściach: 78 i 79, a także w zakresie przychodów i rozchodów budżetu państwa.

Przystępujemy do rozpatrzenia kolejnego punktu porządku dziennego – informacji o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2013 roku przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego. Informuję, że 3 czerwca 2014 r. marszałek Sejmu skierowała Informację o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2013 roku przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego, druk sejmowy nr 2447, do rozpatrzenia przez Komisję Finansów Publicznych. Proszę panią minister o zaprezentowanie informacji. Po przedstawieniu informacji będziemy prowadzili dyskusję. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MF Dorota Podedworna-Tarnowska:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, chciałabym poinformować, że w 2013 r. udzielono 6 gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa na łączną kwotę 10.959.000 tys. zł. W 2012 r. łączna kwota udzielonych gwarancji wyniosła 13.648.000 tys. zł.

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31 grudnia 2013 r. 104.847.000 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do 2012 r. o 7,6%, ponieważ kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiła 97.453.000 tys. zł.

W 2013 r. Skarb Państwa poniósł wydatki na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań w kwocie 1.924.376 zł, co stanowiło 60,9% planu budżetowego i oznacza spadek wydatków z tego tytułu w stosunku do 2012 r. o 69,5%.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2012 r. wyniosła 6,4%, tzn. zwiększyła się w stosunku do wysokości tej relacji według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r., która wynosiła 6,1%.

W roku 2013 zaobserwowano nieznaczny wzrost ryzyka portfela udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w stosunku do roku 2012 – z 5,5% do 5,8%. Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosły 316.478 tys. zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2012 pozycja ta odnotowała spadek o 44,7%, gdyż według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. należności te wynosiły 572.602 tys. zł.

Niektóre osoby prawne objęte ustawą udzieliły w 2013 r. łącznie 215 poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 2.792.980.950 zł, co oznacza przeszło 50% spadek wartości udzielanych poręczeń i gwarancji w stosunku do roku poprzedniego. W 2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK”, udzielił za podmioty gospodarcze 12 poręczeń lub gwarancji w trybie indywidualnym na łączną kwotę 24.932 tys. zł oraz 41.354 poręczeń w trybie portfelowym na łączną kwotę 7.276.326 tys. zł. Udzielono także 3747 poręczeń kredytów studenckich na kwotę 51.107 tys. zł. Zatem łącznie w 2013 r. Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił poręczeń i gwarancji na kwotę 7.352.366.570,77 zł.

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. wartość udziałów w Banku Gospodarstwa Krajowego, w 21 funduszach poręczeniowych wynosiła 60.026.500 zł. W 2013 r. nie było konieczności wydatkowania środków zdeponowanych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa. Na dzień 31 grudnia 2013 r. minister finansów dysponował na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych BGK środkami w wysokości 932.587.944 zł.

W świetle informacji poręczenia i gwarancje udzielane przez Skarb Państwa nie stwarzają zagrożenia dla finansów publicznych, stanowiąc jednocześnie istotny instrument wspierania procesów gospodarczych, głównie w zakresie wspierania projektów infrastrukturalnych dotyczących przede wszystkim infrastruktury drogowej oraz kolejowej. Jednak omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki

poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Dziękuję. Po prezentacji tego punktu porządku otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń. Zatem stwierdzam, że informacja została przyjęta przez Komisję.

Potrzebne jest jeszcze wybranie posła sprawozdawcy, który przedstawi to sprawozdanie na posiedzeniu plenarnym. Chciałabym zaproponować, aby sprawozdawcą był pan przewodniczący Paweł Arndt. Czy są inne kandydatury? Nie widzę. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Paweł Arndt (PO):

Tak, wyrażam.

Przewodnicząca poseł Krystyna Skowrońska(PO):

Czy jest sprzeciw wobec tego, aby sprawozdawcą był pan przewodniczący Paweł Arndt? Nie słyszę. Gratuluję panu posłowi wyboru.

Chciałabym poinformować, że na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Chcę przekazać jeszcze informację, że posiedzenie, które zaplanowane zostało na godzinę 17.00, z uwagi na program posiedzenia plenarnego i informację premiera, przesunięte zostało na godzinę 18.00. Zapraszam państwa posłów i panią minister na godzinę 18.00.

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji. Informuję, że protokół będzie wyłożony w sekretariacie Komisji.